

УВОДНИК

Програм за живот

Ненад Поповић

страница 2

ТЕМА БРОЈА

Програм развоја Србије

2010 – 2015. година

страница 2,3 и 4

КЉУЧНИ АРГУМЕНТ

Извод из обраћања председника ДСС др Војислава Коштунице на представљању Програма развоја Србије 2010 - 2015. година

ВРАТИМО СРБИЈУ НА ПРАВИ ПУТ

Основни национални интерес у овом тренутку је да се земља што пре извуче из пустиши, како економске тако и социјалне, у коју све дубље тоне. Наш циљ је да поново покренемо српску привреду и да поново, као што је то било док смо предводили Владу, плате у Србији буду

просечно повећане за сто евра. Када данас погледамо економски програм Владе потпуно је јасно зашто је баш овако катастрофално стање у српској привреди и зашто су плате мање за сто евра, односно за једну четвртину. Заправо то и није економски програм већ мање-више скуп лепих жеља које немају додирне тачке са стварним животом и реалним стањем српске привреде. Насупрот економској политици која је заснована на илузијама, лепим жељама и потпуно нереалним очекивањима да ће неко са стране да реши проблеме наше привреде и да нам једноставно широке руке позајмљује или поклања новац, у програму ДСС се полази од реалности, што значи пре свега од економских интереса наше државе и наших грађана. ДСС данас започиње јавни разговор о нашем програму за развој Србије. Очекујемо да јавност о њему да свој критички суд и да се у Србији устали пракса да се о крупним државним и националним питањима воде озбиљне и одговорне, а не изнуђене и необавезне расправе. Циљ ове расправе је да сви заједно потражи-

мо и пронађемо пут да у Србији плата поново буде већа за сто евра, да повећамо запосленост, да поново привучемо стране инвеститоре, да изградимо правну државу и стабилне институције, да земљу равномерно развијамо, да изградимо капиталне инфраструктурне објекте, да подигнемо пољопривреду, да боље привредно и на сваки други начин сарађујемо са Републиком Српском. Позивамо јавност да заједно радимо у интересу земље, да заједно на основу политичких и економских програма тражимо најбоља решења за будућност Србије и за њен опоравак, који не може бити ни брз ни лак. Пред свима нама, пред целом земљом је тежак задатак да Србију извучемо из ове странпутице и вратимо је на прави, нормалан пут развоја. Са тим циљем ДСС и излази пред јавност Србије са програмом развоја земље, а на јавности је да уважи овај значајан подухват од општег интереса и свакако да изнесе свој критички суд о нашем економском програму. ■

ПРОГРАМСКИ ПРИСТУП ВОЂЕЊУ ЕКОНОМИЈЕ

На петнаестој седници Економског савета Демократске странке Србије, одржаној 14. и 15. маја 2010. године у Ковачици, свечано је усвојен Програм развоја Србије 2010 – 2015. година.

„Програм развоја Србије 2010-2015. година“ представља континуитет економске политике за коју се ДСС залаже и заснован је на неколико важних страначких докумената: Изборном економском програму из 2008. године, Програму развоја Србије у услови-ма економске кризе 2009-2012. година и Декларацији о економској будућности Србије из фебруара 2010. године. Овај програм је кровни документ странке којим исказујемо наш одговоран однос према економској будућности Србије и животу њених грађана. Његов петогодишњи плански хоризонт показује програмски приступ и дугорочну оријентисаност Демократске Странке Србије ка постизању економске стабилности и просперитета Републике Србије. Целокупни процес израде овог програма трајао је више од шест месеци, а у њему су били ангажовани сви расположиви

потенцијали ДСС. Поред Економског савета на програму су врло активно радили сви други органи странке, као и стручњаци који нису чланови наше странке, али подржавају нашу политику. Програм обухвата ставове и мере које је предложило близу 30 независних стручњака, професора универзитета и економских стручњака из земље и иностранства. За доношење Програма развоја Србије била су веома драгоцена искуства чланова Економског савета из посете преко 30 градова Србије где су прикупљени предлози како да се садржај програма унапреди и што више прилагоди локалним приликама и реалним потребама становништва и привреде наше земље. Иако су друге странке најављивале своје економске програме, ДСС и даље на том плану нема конкуренцију у Србији. „Програм развоја Србије 2010-2015. година“ представља једини целовити економски документ на политичкој сцени Србије. То је оно што нашу странку разликује од других. То је трећи пут Демократске странке Србије. ■

УВОДНИК

Др Ненад Поповић
потпредседник ДСС и
председник Економског
савета ДСС

ПРОГРАМ ЗА ЖИВОТ

Фјодор Михајлович Достојевски рекао је „учинити нови корак, изговорити нову реч, то је нешто чега се људи највише плаше“. Наша странка се никада није плашила. Када је био угрожен територијални интегритет Србије, водили смо доследну политику и доносили тешке одлуке. Исто чинимо и данас, када је због дубоке економске кризе угрожен сам опстанак наше државе. Данас смо учинили нови корак и први у Србији донели целовити програм за економски развој земље и бољи живот њених грађана. Два кључна циља нашег економског програма су запошљавање и развој домаће привреде. Да бисмо то остварили чека нас дуг и поступан пут економског опоравка и унутрашње обнове националне привреде. На том путу Демократска странка Србије неће допустити да цену изласка из кризе плате они који трпе њене најтеже последице. Не могу обични грађани да снесу терет погрешне економске политике, закасних одлука и неслагања, нити треба наша деца да враћају кредите којима влада покушава да надокнади огромну државну потрошњу. Грађанима морамо да обезбедимо посао и економску независност, јер без тога нема ни демократије, ни других грађанских слобода. Овај програм не обећава, он тражи одговорност, рад и одрицање зарад будућности. Он је заснован на реалности, на познавању стања у привреди, на искуству бројних привредника који се сваки дан суочавају са великим проблемима, занатлија који затварају своје породичне радње, и радника који сваког дана остају без посла. Овај програм писан је првенствено за њих, јер су они најважнија полуга за покретање привреде Србије. Србија више нема времена за губљење. Ми верујемо у Србију, нашу економију и наше људе. Спровођењем овог програма Србија поново добија шансу да живи, да се развија и да надокнади пропуштено време. Спровођењем овог програма Србија се поново запошљава. Зато је ово програм за живот! ▲

ПРОГРАМ РАЗВОЈА СРБИЈЕ

Излазак земље из економске кризе и њен убрзани економски опоравак представљају у овом тренутку, поред очувања територијалног интегритета, највиши национални интерес Републике Србије. Као национално одговорна странка ДСС је једина у Србији донела целовити програм за превазилажење последица кризе и економски развој Србије.

Два кључна циља економског програма ДСС су: запошљавање и развој домаће привреде. Да бисмо остварили та два циља неопходно је улагање у четири кључне привредне гране: 1) грађевинарство, 2) пољопривреду, 3) енергетику и 4) инфраструктуру.

Грађевинарство је привредна грана која ланчано покреће највећи број других привредних грана, од производње грађевинског материјала који производе домаћа предузећа, до услуга у грађевинарству које пружају мале и средње фирме, занатлије и грађевински радници. Поред грађевинара, ефикасна и јефтина високоградња и изградња станова и кућа, важни су пре свега за стотине хиљада младих. Ако им не обезбедимо посао, кућу или стан, како како нашу омладину да одвратимо од настојања да срећу потраже изван Србије? Пољопривреда је наша најуспешнија привредна грана, која је једина прошле године остварила вишак у спољнотрговинској размени од скоро 600 милиона

Србији. Такође, неопходно је интензивирати коришћење обновљивих и еколошки чистих енергетских потенцијала наших термалних извора, река, ветра и сунца, који су до сада били потпуно занемарени.

За запошљавање, развој неразвијених региона у Србији и афирмацију Србије као значајне транзитне дестинације од велике је важности развој саобраћајне инфраструктуре. Нажалост, и поред чињенице да Србија има најповољнији географски положај када је у питању транзит преко њене територије, због лоших путева и високе цене горива, пре свега због сталног раста акциза, Србија представља црну рупу на транзитној мапи Балкана. Свима је доста много приче и мало километара пута, јер Србији треба изградња, а не отварање саобраћајница.

Кроз реализацију програма и идеја ДСС, Дунав ће постати коридор запошљавања. Путем модела јавног-приватног партнерства, ДСС ће обезбедити средства за изградњу савремених лука на Дунаву – са контејнерским и другим терминалима – налик лукама на Рајни и Мајни. Речни транспорт представља један од најјефтинијих видова транспорта, а у будућности се очекује његова експанзија, па је јасно да тај пловни пут треба да буде један од развојних приоритета Србије. Дунав је једини коридор Србије који не може бити заобиђен на транспортној мапи Европе.

Политика ДСС је да ниједан кредит није скуп ако се улаже у српску привреду, а да ниједан није повољан ако се улаже у потрошњу

долара. Ова грана привреде запошљава директно 500 хиљада људи у Србији, а индиректно милион. Али држава уместо да развија пољопривреду, доноси мере које је уништавају. Буџет за пољопривреду смањен је три пута у последње две године. ДСС ће се залагати да се државне субвенције пољопривредницима повећају четири пута, као и да се обезбеде гарантовани откуп и стабилне цене. Србија има потенцијал да буде регионални лидер у енергетици. Потписивањем уговора о изградњи Јужног тока са Русијом у нашу земљу ће у следећих пет година бити уложено најмање 1,5 милијарди евра директних страних инвестиција. Неопходно је да у следећих неколико година Србија дефинише приступ који ће омогућити склапање стратешких и јавно-приватних партнерстава са свим заинтересованим инвеститорима за сектор енергетике у

2010 – 2015. ГОДИНА

ИЗВОРИ СРЕДСТАВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Први и најзначајнији извор средстава за реализацију програма ДСС јесте одговорна политика јавних финансија. Под садашњом Владом дефицит је достигао милијарду евра, а да се притом није изградио ниједан капитални објекат. Србији не треба најмногобројнија Влада, него најстручнија, а време расипања државних пара и задуживања ради покривања мањка у буџету мора да буде окончано.

Садашња влада уводи нове порезе, повећава акцизе и додатно оптерећује привреду својим нерационалним мерама. ДСС ће растеретити привреду од пореза. Обезбедићемо једне од најповољнијих пореских услова у целој Европи, јер је циљ наше пореске политике повећање запошљавања и инвестиција.

Други значајан извор финансирања биће повећање прилива директних страних инвестиција. За ДСС није било, нити ће икада бити повлашћених улагача, јер је сваки страни инвеститор добродошао, и то под једнаким условима као домаћи.

Трећи извор средстава за улагање у приоритетне области биће логични економски партнери Србије. То су земље које имају своје компаније у Србији и којима је у интересу да домаћа привреда

буде стабилна и просперитетна. Наши најближи економски партнери су Русија и земље Европске уније. ДСС ће обезбедити кредит од Русије од 4 милијарде евра у следеће три године. Половина од тога биће директно уложена у привреду преко Фонда за развој, а друга половина искоришћена за заједничке инфраструктурне пројекте, преко развојне банке коју треба основати. Та развојна банка треба да има и ћерку банку у Русији како би подржала заједничке инфраструктурне пројекте, као и извоз домаћих производа на руско тржиште.

ШТА ЋЕМО РАДИТИ ДРУГАЧИЈЕ?

ДСС предлаже да се помоћ за привреду додељује највећим делом преко Фонда за развој, и то у много већем обиму него што је то случај данас. Та средства морају да буду доступна и оним предузећима која не могу да испуне све услове за добијање комерцијалних кредита. То морају да буду дугорочни кредити у трајању од три до пет година, са периодом чека од најмање годину дана, како би се предузећима дало довољно времена да стану на ноге пре него што отпочну са отплатом кредита.

ДСС ће водити рестриктивну и реалну монетарну политику, која ће обезбедити стабилност курса динара. Познато је

да је курс увек одраз стања у привреди. Без развијене привреде и извоза не можемо да очекујемо стабилан динар. ДСС ће се залагати за пливајући, али стабилан курс, а монетарна политика ће бити усмерена на развој домаће привреде и извозно оријентисаних предузећа.

Да би се постигао раст запошљавања, стабилан курс, развој привреде, неопходно је обезбедити раст извоза. Зато је подршка извозу један од најважнијих приоритета економског програма ДСС. Залагаћемо се за оснивање специјализоване извозне банке за подршку извозу српских компанија. Извоз је наш национални интерес, и због тога и српска дипломатија мора бити у служби извоза. Неопходни су нам бројни професионалци за економску дипломатију на тржиштима Руске Федерације, Европске уније, Блиског Истока, Азије.

ДСС ће обезбедити да се путеви граде путем модела јавног-приватног партнерства и концесија, као што ради цела Европа, а не путем задуживања грађана Србије, као што ради актуелна влада. Србија као значајна транзитна територија има велики потенцијал и за привлачење страних инвестиција у области железничког транспорта. Међутим, чињеница је да возови у Србији данас иду ређе и спорије него пре тридесет година. Због свега тога, приоритет за ДСС ће бити и развијање главних транспортних

центра у Београду, Нишу и Новом Саду, како би се омогућило оптимално преусмеравање друмског транспорта на железнички, као и повезивање са водним саобраћајем.

Да би се обезбедила економска ревитализација Косова и Метохије, ДСС се залаже за већу искоришћеност локалних ресурса, пружање непосредних финансијских подстицаја предузетништву, развој пољопривреде и великих привредних система. ДСС ће у сарадњи са међународном заједницом и стратешким партнерима, пронаћи модел за оживљавање Трепча, јер када ради Трепча ради цело Косово и Метохија. ДСС предлаже и оснивање развојне банке за Косово и Метохију како би привредници са Косова имали исте услове за добијање кредита као привредници из других делова Србије. За те кредите мора да гарантује Гаранцијски фонд Републике Србије.

РАЗВОЈ ВЕЛИКИХ ПРИВРЕДНИХ СИСТЕМА

Један од приоритета програма ДСС је и очување и развој великих привредних система у прехранбеној индустрији, металском комплексу, грађевинарству, енергетици. Ова криза је показала да земље које нису имале велике привредне системе и у којима доминира услужни сектор и мала и средња привреда не могу да обезбеде дугорочну економску стабилност. То се види на примеру Грчке, Шпаније, Португала. Чињеница је да је за последњих десет година преполовљен број великих предузећа у Србији, што је у многим градовима Србије значило нестајање једине шансе за запошљавање. Зато се ДСС залаже за формирање интервентног фонда за подршку великим привредним системима. Једно радно место у великом систему креира до десет радних места у сектору мале и средње привреде, јер мала и средња предузећа раде за велике системе у функцији добављача, подизвођача и као део дистрибутивних ланаца. Важно је истаћи да мала и средња предузећа представљају генератор запошљавања, и да су због тога од изузетне важности за ДСС, међутим, да би она живела морају постојати велики привредни системи као њихови стожери технолошког напретка, извоза и конкурентности на домаћем тржишту.

Здравствени туризам је једна од најбрже растућих грана туризма у свету и велика развојна шанса за привреду Србије. Србија је још почетком 20. века била позната по својим бањама и леčiliштима. То је потенцијал који можемо и морамо да почнемо да користимо. Поред природних ресурса, бања и леčiliшта, које представљају суштински предуслов за развој здравствениог туризма, Србија располаже и богатим људским ресурсима, у виду светски признатих здравствених радница. Чињеница је да медицински туризам, заснован на повезаности савременог

лечења и рехабилитације у туристичким центрима може да привуче велики број туриста, као и да запосли мноштво здравствених радника и покрене сасвим нову област делатности од које већ значајно зарађује велики број држава у Европи.

МИСЛИ ЗЕЛЕНО

Једна од области која је такође међу развојним приоритетима економског програма ДСС, јесте и развој концепта „Мисли зелено“, који данас пропагирају и примењују све развијене земље света. Србија треба да тежи сталном економском расту, али таквом који ће обезбедити очување њених природних ресурса и заштиту животне средине. Управљање отпадом је област у коју ће у следећих десет година у Европи бити инвестирано 10 милијарди евра, а у којој већ данас ради готово два милиона људи. Поред чињенице да је у Србији створена количина отпада слична као у развијеним земљама, инвестиције у тој грани су 30 пута мање. Коришћењем отпада као алтернативног извора енергије Србија може да оствари и значајне уштеде са аспекта смањења потрошње струје и других енергената, док предузетништво у области управљања отпадом може да буде прилика за запошљавање великог броја људи у наредним годинама.

Србија мора да преоријентише високо образовање на стварање већег броја инжењера, чије знање може да се примени у производној индустрији. Због тога се ДСС залаже да најмање 50 посто свршених студената буду инжењери природних и техничких наука. Поред тога, предузећа морају имати прилике да виде шта млади знају, а ученици и студенти да виде шта се у привреди тражи, па пракса поред учења мора постати саставни део образовног процеса.

Последњих година осам од десет динара уложених у Србију уложено је у кругу од 50 километара око Београда

Последњих година осам од десет динара уложених у Србију уложено је у кругу од 50 километара око Београда. (glosa) Како би се спречила „београдизација“ Србије и омогућио равномеран регионални развој, ДСС предлаже стварање економских зона од посебног значаја у Србији. То подразумева стварање мале економских зона у којима ће се, у складу са степеном неразвијености, одредити категорије пореских олакшица за инвеститоре незаинтересоване да улажу у те зоне. У случају најнеразвијенијих општина то значи ослобађање од плаћања свих пореза, осим ПДВ. Ова мера важила би искључиво за оне инвести-

торе који улажу директно у производњу и туризам, будући да је туризам један од највећих развојних потенцијала неразвијених подручја у Србији.

ДСС се у економском програму залаже и за унапређење положаја жена у друштву, јер желимо да и оне учествују у одлучивању и да буду носећи стуб привреде.

Корупција и криминал у привреди представљају једну од основних кочница економског и свеукупног развоја земље, јер значајно утичу на смањење прилива страних директних инвестиција. Штета од корупције се поред новчане, која се појављује у нелегалним трансакцијама, још драстичније јавља у облику смањења поверења у државне институције. ДСС ће се залагати за то да Србија постане држава са владавином права, у којој је капитал сигуран, као и свако ко поштено обавља свој посао.

МЛАДИ

Цео Програм развоја Србије намењен је младима. Он пружа одговоре на питања у вези са образовањем, запослењем, отварањем приватне радње, квалитетом здравствене заштите, заштитом човекове околине, развојем информационих технологија, реформом пензионог система. Главна идеја ДСС је да кроз запошљавање у домаћој привреди створи услове да млади не буду поносни само на то где су се родили, већ да поносно ту живе и раде.

Циљ реформе коју ДСС предлаже за пензиони систем су достојанствене пензије за полицајца, учитеља, медицинску сестру,... Та реформа ће обезбедити дугорочну стабилност и раст пензија, али без раста доприноса за фонд ПИО. ДСС не обећава благодостање пензионерима ако дође на власт, али може да обећа да ће пензије бити у порасту, јер предвиђа реалне изворе финансирања и стварање пензионог фонда који ће се временом много више финансирати из сопствених извора.

Доношењем овог програма и његовим представљањем јавности ми смо дали реч грађанима Србије да ћемо овај програм и спровести. А сви у Србији знају шта значи када Демократска странка Србије да реч.

Србија мора да се мења, али не тако што ће одбацити све што је старо. Србија мора да буде отворена за нове идеје и људе, али не тако што ће одбацити искуство својих старијих. Србија мора да тражи нове економске партнере, али не сме занемаривати јачање сарадње са постојећим. Србија мора постати земља са светлом будућношћу, али то не може постати одрицањем од своје традиције. Србија треба да постане део Европске уније, али никада без Косова и Метохије. ■

(Цео текст Програма развоја Србије 2010 – 2015. Година преузмите на интернет страници Економског савета ДСС www.ekonomskisavetdss.com.)